

STORTINGET

Innst. 71 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 138 S (2021–2022)

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2022 av 29. april 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/879 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet og av direktiv 98/26/EF

Til Stortinget

Sammendrag

EØS-komiteen vedtok 29. april 2022 ved beslutning nr. 145/2022 å innlemme i EØS-avtalen vedlegg IX europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/879 av 20. mai 2019 om endring av direktiv 2014/59/EU (BRRD) med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet, og av direktiv 98/26/EF (BRRD2).

Gjennomføring av direktivet har krevd lovendring. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er derfor nødvendig i medhold av Grl. § 26 annet ledd. Lov av 18. juni 2021 nr. 100 om endringer i finansforetaksloven mv. (kapitalkravs- og krisehåndteringsregler for finansforetak mv.) gjennomfører hovedreglene som følger av direktivet, jf. Prop. 147 LS (2020–2021) og Innst. 104 L (2020–2021). Loven trådte i kraft 1. juni 2022.

Utkast til EØS-komitebeslutning for innlemmelse av BRRD2 var på tidspunktet for fremleggelse av Prop. 147 LS (2020–2021) ikke tilstrekkelig klart til at det kunne bes om Stortingets samtykke til deltakelse i EØS-ko-

miteens beslutning i den proposisjonen. Det fremgår i Prop. 147 LS (2020–2021) pkt. 1.3 at departementet vil komme tilbake til Stortinget i en annen proposisjon og be om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning.

Et sentralt tiltak i det eksisterende krisehåndteringsregelverket basert på BRRD er såkalt intern oppkapitalisering («bail-in»), som forutsetter at banker, andre kredittinstitusjoner og visse verdipapirforetak har tilstrekkelig med gjeld som raskt kan skrives ned eller konverteres til ny egenkapital i en krise. For å sikre dette innførte BRRD et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld («minimum requirement for own funds and eligible liabilities», MREL). Reglene i BRRD2 gjelder i hovedsak ulike sider ved dette minstekravet, blant annet med nye regler for hvordan kravet skal fastsettes, hvilke gjeldsinstrumenter som kan brukes til å dekke kravet, og hvordan manglende oppfyllelse skal håndteres. Det er også innført nye regler om hvordan slike gjeldsinstrumenter skal utformes og utstedes, og krav til vern av forbrukere som ønsker å investere i dem. Regelverket skal bidra til finansiell stabilitet gjennom å styrke verktøyene til rådighet for foretakene og krisehåndteringsmyndighetene for å forebygge og håndtere kriser på et tidlig stadium. Rammeverket skal blant annet bidra til at store banker kan avvikles uten at finansiell stabilitet trues, samtidig som innskudd og offentlige midler beskyttes.

Finansdepartementet tilrår at Norge deltar i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/879 av 20. mai 2019 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet, og av direktiv 98/26/EF.

Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Nærmere om rettsakten, EØS-komiteens beslutning, gjennomføringen i norsk rett samt økonomiske og administrative konsekvenser er omtalt i proposisjonen, i tillegg til vurdering og tilråding, som også er gjengitt her i sammendraget.

EØS-komiteens beslutning og rettsakten i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, May Britt Lagesen, Tellef Inge Mørland og Mona Nilsen, fra Høyre, Mahmoud Farahmand, Irene Heng Lauvsnes, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Cato Brunvand Ellingsen, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop. 138 S (2021–2022) om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2022 av 29. april 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/879 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet, og av direktiv 98/26/EF.

Komiteen understreker at et hovedmål med bankreguleringen er å redusere risikoen for kriser i det finansielle systemet og å redusere de negative konsekvensene av en krise dersom den likevel skulle oppstå. Derfor er nytten av bankregulering blant annet reduserte kostnader ved krise. EUs Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) gir regler om forebygging og håndtering av økonomiske problemer i banker og andre kredittinstitusjoner. Disse reglene er gjennomført i Norge i hovedsak i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften, og gjennomføring av BRRD2 i norsk rett har krevd enkelte lovendringer i finansforetaksloven og verdipapirhandelloven. Siden BRRD2 er et endringsdirektiv til krisehåndteringsdirektivet som allerede er gjennomført i norsk rett, kreves det mindre omfattende lovendringer. Stortinget har vedtatt lovregler som gjennomfører BRRD2 i norsk rett, og de vedtatte lovendringene la til rette for nye forskriftsregler som gjennomfører de resterende bestemmelsene.

Komiteen viser til at et sentralt tiltak i det nåværende krisehåndteringsregelverket basert på BRRD er såkalt intern oppkapitalisering, som forutsetter at banker, andre kredittinstitusjoner og visse verdipapirforetak har tilstrekkelig med gjeld som raskt kan skrives ned eller konverteres til ny egenkapital i en krise. For å sikre dette innførte BRRD et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld. Reglene i BRRD2 gjelder i hovedsak ulike sider ved dette minstekravet, blant annet med nye regler for hvordan kravet skal fastsettes, hvilke gjeldsinstrumenter som kan brukes til å dekke kravet, og hvordan manglende oppfyllelse skal håndteres.

Komiteen viser til at det også er innført nye regler om hvordan slike gjeldsinstrumenter skal utformes og utstedes, og krav til vern av forbrukere som ønsker å investere i dem. Regelverket skal bidra til finansiell stabilitet gjennom å styrke verktøyene for foretakene og krisehåndteringsmyndighetene for å forebygge og håndtere kriser så tidlig som mulig. Rammeverket skal blant annet bidra til at store banker kan avvikles uten at finansiell stabilitet trues, samtidig som innskudd og offentlige midler beskyttes.

Komiteen tilrår at Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2022 av 29. april 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/879 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet, og av direktiv 98/26/EF.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til egne merknader i Innst. 552 L (2020–2021), der Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt gikk mot at Stortinget skulle vedta de nødvendige lovendringene før innlemmelse av direktiv (EU) 2019/879 i EØS-avtalen, begrunnet med at saken ikke var behandlet av EØS-komiteen og at det heller ikke forelå en førtidig samtykkeproposisjon.

Disse medlemmer er kritiske til en behandlingsform som innebærer framskyndete endringer i norsk finanslovgivning basert på førtidig gjennomføring av forventede EØS-regler, og viser til at departementet de siste årene har lagt opp til en slik framgangsmåte ved flere anledninger.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteen har forelagt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 15. november 2022 viser til sine respektive partiers merknader i finanskomiteens utkast til innstilling og ikke har ytterligere merknader.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2022 av 29. april 2022 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2019/879 om endring av direktiv 2014/59/EU med hensyn til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks tapsdeknings- og rekapitaliseringskapasitet, og av direktiv 98/26/EF.

Oslo, i finanskomiteen, den 22. november 2022

Eigil Knutsen

leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører

